

Jēkaba Graubiņa dziesmu vakarā

Pēdējos gados nav gandrīz neviena koŗa koncerta, kuŗa programā blakus mūsu vecmeistaru Jāzēpa Vitola un Emila Melngaila dziesmām nebūtu arī viena vai vairākas Jēkaba Graubiņa dziesmas. Koŗa dziesma ir īstēnais J. Graubiņa darbības lauks, kuŗā daudz esam jau no viņa sagaidījuši un ceram sagaidīt. Tāpat kā Melngailis, Graubiņš šai novadā pieskaitāms komponistiem folkloristiem. Latviešu tautas dziesma allaž bijusi viņa ciliģo pētījumu un arī karstas mīlestības objekts, kas vadījusi viņa mūzu pa īsti latviskas muzikas takām. Tādēļ viņš arī blakus Melngailim izvirzījies par raŗenāko mūsu tautas dziesmu sabalsotāju, kam rīcībā šim darbam ir nevien lieliska erudīcija, bet arī latviešu tautas muzikas mīlestības spārnota intūcija.

Svētdien Latvijas konservatorijas zālē Brusuhārdas koŗis bija rīkojis J. Graubiņam vienam pašam veltītu dziesmu vakaru. To ievadīja muzikas kritiķis Brēms, īsumā zīmīgi apcerēdams komponista dzīves un mākslas gaitas. Trīsdaļīgajā programā vairums tautas dziesmu, arī pleci pirmatskaņojumi. „Neviens putnīš tū nepūta” ar soprāna un „Aiz upītes meltas dzied” ar tenora solo uz veikli savērpta harmonijas auduma, tāpat „Kūko zelta dzeguzīte”, „Kas iemauktus šķindīnāja” un „Jūriņ’ prasa smalku tīklu” — visas šīs jaunās dziesmas rādīja mums komponistu pilnā savas māksas brūvojumā. Viņa harmonija krietni daudzkrāsaina pat diatonisma robežās, atbalsta un pastrīpo raksturīgāko kā dziesmas teksta deklamācijā, tā pašā

melodijā. Sabalsojumi sniedz arī lielu ritmisku koŗumu, dažādojot balsu iekritienus, variējot sabalsojumu melodijai atkārtojoties un tml. pavēmienos, kur komponists liels meistars. Varbūt vientģi pie „Jūriņ’ prasa smalku tīklu” harmoniskais vijums šķīta par kuplu un izšķērdīģu, it kā mazliet noēnoģot dziesmas līģano ritmu.

Brusuhārdas koŗis sava diriģenta vadībā diezģan plašajā programā bija ielicis daudz rūpības, dziesmu gara un mīlestības. Imponē koŗa skaistais balsu materiāls (sevišķi sievietēu balsis), kādu nav daudz. Tas līdzēja dziesmas izcelt visā to skanīģumā. Diriģents savā muzikālajā iztulģojumā, necenzdamies pēc sevišķas oriģinālīģitātes, bija meklēģis pēc vienkāršiem, bet loģiskiem un zīmīģiem uzsvērumiem, kas izriet no muzikas vijuma un tekģta. Ritmiskā ziņā varbūt viens otrs temps varēja būt raitāks, asāki cirsts (frāģu nobeģigumi!): no tā daģa dziesma būtu ieguvusi arī savā kopliedģejumā, taģu visumā, kā jau minēģts, darba un rūpības bija ģana manāms. Koncerts bija kupli apmeklēģts, vairākas dziesmas izpelnīģās atkārtģojumus. Iģģiem aplausiem publika sumināja koŗi, diriģentu un klāģesoģo komponistu.

Kn. I.